

poročilo o delu

POROČILO O DELU ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER JUGOSLAVIJE ZA OBDOBJE 1977—1981

Presedstvo Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije (v nadaljevanju: Zveza) je ob sprejetju mandata na Kozari septembra leta 1977 predstavilo program strokovnega dela, in sicer:

— strokovno sodelovanje bo v okviru Zveze zajelo v naslednjih štirih letih tista strokovna področja, ki so skupna medicinskim sestram v vseh republikah; poskrbelo bo za izdajanje strokovnih zbornikov; razvijalo sodelovanje z ostalimi zdravstvenimi delavci ter strokovnimi in družbenopolitičnimi organizacijami, s katerimi jo povezujejo skupne naloge;

— na mednarodnem področju bo v Mednarodni zvezi medicinskih sester prevzelo bolj aktivno vlogo, predvsem pa bo spodbudilo sodelovanje z oddelkom za sestrstvo pri Svetovni zdravstveni organizaciji, ki je zamrlo, odkar v Zveznem komiteju za delo, zdravstvo in socialno varstvo ne sodeluje več medicinska sestra.

Kot je podrobneje opisano v organizacijsko-tehničnem poročilu, se je predsedstvo odločilo za dve aktualni področji, ki jima je namenilo osrednjo vsebino pri strokovnem izpopolnjevanju v pretekli mandatni dobi.

Za **preprečevanje bolnišničnih okužb** se je odločilo zato, ker tovrstne okužbe v vsej Jugoslaviji močno podaljšujejo zdravljenje v bolnišnicah in predstavljajo velik strokovni ter ekonomski problem. Zborniki, ki jih je po seminarjih tiskalo, so postali učbeniki zdravstvenih šol in koristen pripomoček pri izobraževanju zdravstvenih delavcev.

Da je omenjeno tematsko področje aktualno, potrjuje tudi, da so številna jugoslovanska strokovna združenja nadaljevala s temami naših seminarjev.

Drugo tematsko področje strokovnih srečanj Zveze je **delo zdravstvenih delavcev v izrednih razmerah**. Ti seminarji so imeli vedno dva dela: prvi — zgodovinski, saj je predsedstvo izbiralo za seminarje znane partizanske bolnišnice in so udeleženci po en dan prebili z zdravstvenimi delavci, ki so v času NOB tam delali, drugi del pa je bil namenjen izobraževanju.

Predavali so strokovnjaki raznih področij: zdravstveni delavci, strokovnjaki Jugoslovanske ljudske armade, teritorialci, Rdeči križ — vsi tisti, s katerimi moramo v izrednih razmerah sodelovati. Tudi za to področje smo redno izdajali zbornike del.

Na mednarodnem področju je Zveza ohranila stike z evropsko sekcijo Mednarodne zveze medicinskih sester in aktivno sodelovala v skupini, ki pripravlja spremembe njenega delovanja. Delo te skupine je bilo doslej zelo togo in je v glavnem le potrjevala stališča članic, ki se srečujejo na rednih sestankih v okviru članic evropskega skupnega trga.

Najpomembnejši dosežek tega mandatnega obdobja na mednarodnem področju pa je vključitev Jugoslavije v dolgoročno študijo na področju zdravstvene nege — »**Proces zdravstvene nege**«, ki jo vodi urad za sestrstvo pri Svetovni zdravstveni organizaciji.

Zveza je namreč oživila pobudo, staro že nekaj let, in v sodelovanju z Zveznim komitejem za delo, zdravstvo in socialno varstvo povabila k sodelovanju medicinske sestre iz vseh republik in pokrajin. Odzvale so se praktično vse republike in pokrajini, dokončno pa so se za sodelovanje v študiji odločile Bosna in Hercegovina, Hrvaška ter Slovenija. V Sarajevu se bodo v študijo vključili na področju psihiatrične nege bolnika (Bolnišnica dr. Nedo Zec); dve medicinski sestri sta v zvezi s študijo na strokovnem izpopolnjevanju; v Hrvaški (Zagreb) bo v bolnišnici dr. Mladen Stojanović tekla študija z geriatričnega področja, v Sloveniji bosta sodelovala center za študij nege na domu v Zdravstvenem domu Maribor ter center za zdravstvenovzgojne programe v Zdravstvenem centru Celje.

Vrednost sodelovanja pri študiji je poleg osnovnega namena — uvedbe procesa zdravstvene nege kot metode dela — tudi v primerjavi kvalitete dela evropskih držav; za Zvezo je študija še posebej pomembna ker bo — tako namreč predvidevamo — pocnotila tudi delovanje medicinskih sester v jugoslovanskem prostoru.

Druga pomembna naloga je bilo sodelovanje Zveze pri ustanovitvi evropske raziskovalne skupine v okviru Mednarodne zveze medicinskih sester (ICN) — evropska sekcija.

Raziskovalna skupina je bila ustanovljena z namenom, da bi izdelala strokovne — zdravstveno utemeljene podlage za razvoj zdravstvene nege v Evropi in usposabljala medicinske sestre za raziskovalno delo.

Ustanovitev raziskovalne skupine pa neposredno pozitivno vpliva tudi na delo Zveze, saj je začela zbirati podatke o medicinskih sestrah, ki se pri nas ukvarjajo z raziskovalnim delom in tako je dobila prvo evidenco teh medicinskih sester ter podatke o njihovem delu. Evropska raziskovalna skupina pomaga članicam tudi pri pripravljanju študijskih programov za visoke šole.

Za sodelovanje v raziskovalni skupini Zveza nima lastnih sredstev; prav tako ne za kritje stroškov koordinacije sodelovanja pri študiji Svetovne zdravstvene organizacije. V letu 1981 je Zdravstvena skupnost Slovenije prispevala 50.000,00 din za to, in sicer iz namenskih sredstev za raziskovalno delo.

Člani predsedstva so v času svojega mandata aktivno sodelovali tudi z Zvezno konferenco za družbeno aktivnost žensk, predvsem na področju humanizacije odnosov med spoloma ter načrtovanja družine.

Predstavniki Zveze so se udeleževali tudi sej Zveznega komiteja za delo, zdravstvo in socialno varstvo, na katere je bila Zveza vabljena.

Za sodelovanje z Jugoslovansko ljudsko armado je Zveza 22. decembra 1979 prejela odlikovanje, ki ji je bilo podeljeno v prostorih Vojno sanitetne uprave v Beogradu.

Majda Šlajmer-Japelj,
Predsednica Zveze društev medicinskih
sester Jugoslavije

KDOR SE NE ZNA PRILAGODITI, SE ZAČENJA STARATI IN UMIRATI

Jean Daniélou

ORGANIZACIJSKO-TEHNIČNO POROČILO O DELU ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER JUGOSLAVIJE ZA MANDATNO OBDOBJE 1977—1981

Uvod

Za to obdobje je značilen izredno dinamičen razvoj republiških strokovnih društev in Zveze ter samoupravna preobrazba ob razvijanju delegatskega sistema.

Dejavnost se je odražala na vseh toriščih strokovnega in družbenopolitičnega dela, delegatski odnosi pa so postali oblika dela prav v regijskih društvih medicinskih sester. Zveza društev medicinskih sester Jugoslavije (v nadaljevanju: Zveza) je delovala kot koordinator prizadevanj svojih članov, program dela pa je naravnala tako, da ni krnila društvenih dejavnosti v bazi, niti podvajala posameznih dejavnosti.

V vsem mandatnem obdobju se je Zveza posvetovala z družbenopolitičnimi organizacijami prek Zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. V koordinacijskem odboru za društva so naši delegati, predvsem sekretarka, sodelovali na vseh sklicanih sestankih ter se dogovarjali o potrebnih usklajevalnih postopkih za sodelovanje med društvi in njihovimi asociacijami na ravni federacije.

Na problemski konferenci leta 1977 smo se obvezali, da bomo sodelovali na skupnih osnovah predvsem na področjih:

- urejanja normativnih aktov;
- izgrajevanja samoupravnega delegatskega sistema v Zvezi sami in koordinirano z zdravstveno službo v Jugoslaviji;
- splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite;
- mednarodnega sodelovanja z društvi in njihovimi asociacijami;
- informiranja.

ORGANIZACIJSKA DEJAVNOST

Sestanki predsedstva — notranje delo

Na redni volilni skupščini, ki je bila 23. septembra 1977 na Kozari — Mrakovica, je bilo izvoljeno predsedstvo Zveze, ki se je delovno konstituiralo na prvi seji dne 27. oktobra 1977 v Mariboru. Tedaj je bila tudi predana dokumentacija in blagajna.

Zadolžitve v predsedstvu:

- predsednica: **Majda Šlajmer-Japelj**
- podpredsednica: **Marija Miloradović**
- tajnica oziroma sekretarka: **Majda Gorše**
- blagajničarka: **Zdravka Resnik** — do predaje v SR Slovenijo, nato **Dubrovka**

Sancin

— članice: **Branka Čavrak, Anka Pišpek, Breda Podboj, Marija Šipec**, izmed njih za

- nadzorni odbor: **Branka Čavrak, Breda Podboj in Zdravka Resnik.**

Predsedstvo se je sestajalo redno vsaj štirikrat na leto, navadno ob raznih strokovnih srečanjih, predvsem zaradi varčevanja s sredstvi. Ob takšnih priložnostih so namreč že tako morali biti vsi zbrani, večerni čas pa so izrabili za seje. Kot oblika dela je bil uveden tudi tako imenovani »korespondenčni dogovor«, kjer so člani predsedstva izrazili svoja stališča, tako da je sekretarka lahko uskladila in oblikovala dogovor.

Predsedstvo je imelo 16 sej, in sicer:

- 1977: 27. oktobra — v Mariboru
- 1978: 17. marca 1978 — v Ljubljani
- 27. maja 1978 — v Mariboru

- 21. oktobra 1978 — v Zaboku
- 1979: 20. marca 1979 — v Dubrovniku
- 19. aprila 1979 — v Mariboru
- 19. maja 1979 — v Zagrebu
- 14. septembra 1979 — na Bledu
- 23. novembra 1979 — v Zagrebu
- 1980: 27. marca 1980 — v Dubrovniku
- 10. junija 1980 — v Mariboru
- 10. septembra 1980 — v Varaždinu
- 2. oktobra 1980 — korespondenčni dogovor
- 2. decembra 1980 — v Ljubljani
- 1981: 15. januarja — korespondenčni dogovor
- 8. aprila 1981 — na Bledu
- 27. marca 1981 pa je bila delegatska konferenca.

Na sejah je predsedstvo obravnavalo redno tekočo problematiko v zvezi s programom dela ter vsakokratna poročila o delu posameznih republiških društev in Zveze.

Predsedstvo je pripravljalo tudi usklajene programe strokovnega usklajevanja in sprejemalo terminski koledar strokovnih srečanj za naslednje leto.

Vsako leto je bilo pripravljeno tudi letno poročilo o delu ter poročilo o finančnem poslovanju. Zadnji dve leti je bila izdelana tudi letna bilanca za službo družbenega knjigovodstva. Zato je Zveza v teh letih honorarno zaposlila računovodkinjo, ki je družbeno sprejemljivo in natančno urejala finančne zadeve.

V letu 1980 se je predsedstvo pričelo pripravljati na 17. kongres ICN — Mednarodne zveze medicinskih sester in v ta namen pripravilo program predkongresne dejavnosti s seminarjem, ki je bil namenjen kongresnim temam. Predsednica Majda Šlajmer-Japelj je pripravila referat »Razmišljanja o problemih uvajanja enotnega delovnega procesa sestrske službe«, v okviru svobodnih tem pa je višja medicinska sestra Veronika Kunstek-Pretnar predstavila transport življenjsko ogroženega novorojenčka.

V letu 1980 je bilo vložena tudi veliko truda v pripravo novega statuta, ki naj bi skladno z našo ustavo in dogovorjenim delegatskim sistemom opredelil našo Zvezo.

Na delegatski konferenci, ki je bila 27. marca 1980, je bil predložen v razpravo osnutek statuta. Na podlagi temeljite razprave ter dodatnih predlogov in pripomb je bil statut dopolnjen ter posredovan v ponovno razpravo republikam. Popravljenega in usklajenega so sprejeli delegati skupaj z ostalim gradivom za sedanjo skupščino.

S Skupnostjo zdravstvenih delovnih organizacij Jugoslavije je predsedstvo sodelovalo pri izdelavi elaborata za pripravo standardov bolnišnične medicinske in nemedicinske opreme. Prav tako je sodelovalo tudi pri urejanju drugih vprašanj, ki zadevajo to strokovno organizacijo.

Članarina

V vsem mandatnem obdobju so bile nenehne težave s članstvom in odvajanjem članarine. Društva so se spreminjala, preoblikovala, dopolnjevala, le podatkov o članih oziroma pobrani članarini ni bilo možno nikoli uskladiti. Teh težav ni bilo z Zvezo društev medicinskih sester Slovenije; z regijskimi društvi medicinskih sester Hrvatske pa še sedaj to vprašanje ni urejeno. Predsedstvo sodi, da je krivda predvsem v tem,

ČLOVEK ŠE NIKOLI NI BIL TAKO BLIZU ZVEZDAM IN TAKO DALEČ OD SAMEGA SEBE

McCarol

ker se je Zveza društev medicinskih sester Hrvatske reorganizirala in vse finančne posle prepustila bazi brez instrukcij za nadaljnje društveno poslovanje.

Mednarodno sodelovanje

V času od 20. do 22. aprila 1978 se je delegacija Zveze udeležila kongresa medicinskih sester Zvezne republike Nemčije. V delegaciji so bile: Anka Pišpek, Marija Šipec in Joža Tomšič.

Oktober 1979 sta se sestanka evropske skupine ICN v Ženevi udeležili predsednica Majda Šlajmer-Japelj in sekretarka Majda Gorše.

Oktober 1980 pa se je sestanka evropske skupine ICN, ki je bil v Atenah, udeležila predsednica Zveze.

Letos sta se kongresa Mednarodne zveze medicinskih sester (ICN) v Los Angelesu udeležili predsednica in sekretarka kot uradni predstavnici, tri članice predsedstva pa kot delegatke posameznih republiških društev.

Zvezo je marca 1980 obiskala g. Dorothy Hall iz predsedstva ICN. Svoj obisk je tedaj najavila tudi dr. Krebsova, sodelavka v ICN, vendar ga je kasneje odpovedala.

STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE

Zveza je v tem mandatnem obdobju namenila veliko dela prav strokovnemu izpopolnjevanju.

Predsedstvo Zveze je ugotovilo, da sta za vse republike prioritetni dve področji strokovnega dela, in sicer bolnišnične okužbe in splošna ljudska obramba ter družbena samozaščita. Ti dve dejavnosti morata imeti enotno doktrino ter morata biti enotno preverjeni v praksi.

Vsako leto sta bili zato organizirani po dve dvodnevni strokovni srečanja z bogato vsebino in vsakokrat s pisnim gradivom v obliki publikacij.

Na področju bolnišničnih okužb je bil organiziran:

— I. simpozij o intrahospitalnih infekcijah in Simpozij o dezinfekciji perila in posteljnine (Dubrovnik 29.—31. marec 1978);

— II. simpozij o intrahospitalnih infekcijah in Simpozij o bolnišnični službi (Dubrovnik 21.—23. marec 1979);

III. simpozij o preprečevanju infekcij v zdravstvenih, socialnih in vzgojnih organizacijah (Dubrovnik 26.—29. marec 1980).

Strokovnega izobraževanja na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite se je Zveza lotila predvsem na podlagi potreb po poenoteni strokovni doktrini in enotnem pristopu k reševanju teh problemov v vsej Jugoslaviji.

Organizirala je štiri dvodnevne seminarje, in sicer:

— II. seminar:

(Skrb za poškodovane in obolele v vojni in večjih nesrečah) (Bosanski Petrovac od 14.—16. septembra 1978);

— III. seminar:

(Vzgoja in izpopolnjevanje medicinskih in ostalih kadrov za delo v izrednih razmerah) (Bled—Bolnica »Franja« od 13.—15. septembra 1979);

— IV. seminar:

(Mesto, vloga in naloge medicinske sestre v integriranem zdravstvenem varstvu v splošni ljudski obrambi) (Varaždin—Kalnik, od 11.—13. septembra 1980);

— V. seminar:

(Higiensko-epidemiološki pogoji nege na domu v izrednih razmerah) (Maribor—Pohorje, od 10.—12. septembra 1981).

Udeležba na teh strokovnih srečanjih je bila vselej velika. Medicinske sestre v posameznih republikah so se že navadile na ustaljen način dela in se redno udeležujejo teh seminarjev.

Na strokovnem izpopolnjevanju o problemih bolnišničnih okužb je bilo leta 1978 okoli 1000 udeležencev, leta 1979 800 in leta 1980 okoli 300 udeležencev.

Seminarjev s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite pa se vsakokrat udeleži približno 300 medicinskih sester, ki pri svojem delu neposredno potrebujejo to znanje.

Zveza je v času od 9. do 11. aprila 1981 organizirala na Bledu strokovno izpopolnjevanje na temo »Delo in izobraževanje medicinskih sester«. Na seminarju se je zbralo 200 udeležencev, največ časa pa so namenili razpravi o izobraževanju in kongresnim temam.

Seminarsko gradivo je v celoti uredil in objavil Zdravstveni obzornik. Organizacijsko pa je seminar pripravilo predsedstvo Zveze društev medicinskih sester Slovenije.

DEJAVNOST DRUŠTEV V REPUBLIKAH

Društvo medicinskih sester in tehnikov SR Hrvatske (Zagreb, Mlinarska ulica 34)

Društvo včlanjuje okoli 7000 medicinskih sester in tehnikov. V prejšnjem mandatnem obdobju so se reorganizirali v štiri **regijska društva**:

- zagrebška regija;
- reško-gospiška regija;
- osiješko-baranjska regija;
- dalmatinska regija.

Strokovne sekcije imajo na ravni regije, pa tudi republike.

Republiške sekcije so:

- infektološka — 200 aktivnih članov;
- nevropsihiatrična — 500 članov;
- sekcija za patronažno in ambulantno-dispanzersko dejavnost — 700 članov;
- pnevmoftiziološka sekcija — 1000 članov.

Iz poročila o delu predsedstva v zadnjem mandatnem obdobju 1979 — 1981 povzemamo:

medicinske sestre, združene v Društvu medicinskih sester Hrvatske, so delovale predvsem v komisijah za:

- pripravo učbenika za medicinske sestre;
- uvedbo visokošolskega izobraževanja za medicinske sestre;
- pripravo priročnika iz nege bolnika na domu in priročnika iz medicinske tehnike.

Veliko dela in največji problemi so se v zadnjem času pojavili pri tiskanju in širjenju sestrskega glasila »Vjestnik«, ki izhaja v nakladi 5000 izvodov. Težave so nastale pri zagotavljanju sredstev za tekoče poslovanje, naklada glasila pa se ni dvigala. Dve regiji imata celo svoj strokovni bilten.

Enak problem je pomenilo zbiranje članarine za koledarsko leto.

V tem mandatnem obdobju so pripravili tudi obeležje 50-letnice dela Zveze društev medicinskih sester in tehnikov Hrvatske.

Na področju strokovnega izpopolnjevanja so bile vse naloge pravočasno izvedene.

Programe strokovnega izpopolnjevanja so koordinirali med regijami in republiko. Zlasti so se angažirali pri pripravi simpozijev, ki jih je organizirala Zveza na ravni federacije.

Vsako leto so pripravili v okviru zagrebškega velesejma strokovni program s področja tehnične opremljenosti »Medicina i tehnika«. Ta srečanja so postala tradicionalna.

Zveza društev medicinskih sester Slovenije (Ljubljana, Vidovdanska 9)

Zvezo sestavlja 11 občinskih in medobčinskih društev medicinskih sester, ki vključuje 4172 članic. Kljub prizadevanju, da bi se v društva včlanilo več medicinskih sester, pomeni to še vedno le 60 odstotkov vseh zaposlenih medicinskih sester v Sloveniji. Društva se povezujejo z zdravstvenimi šolami na svojem področju, v delovne programe pa vključujejo tudi sodelovanje z mladimi člani, diplomantkami šol ter jim dajejo napotke za vključitev v strokovno organizacijo. Tudi strokovne sekcije v veliki meri pridobivajo nove članice.

Posamezna društva imajo naslednje število članov:

— Društvo medicinskih sester Celje	374 članov
— Društvo medicinskih sester Koper	133 članov
— Društvo medicinskih sester Kranj	400 članov
— Društvo medicinskih sester Ljubljana	1400 članov
— Društvo medicinskih sester Maribor	503 članov
— Društvo medicinskih sester Murska Sobota	350 članov
— Društvo medicinskih sester Nova Gorica	200 članov
— Društvo medicinskih sester Novo mesto	290 članov
— Društvo medicinskih sester Ptuj	146 članov
— Društvo medicinskih sester Slovenj Gradec	230 članov
— Društvo medicinskih sester Velenje	116 članov

Medicinske sestre, ki v sekcijah združujejo potrebe po specifičnem strokovnem znanju, se lahko v njihovo delo vključijo le kot članice občinskega oziroma medobčinskega društva.

Sekcije se povezujejo z društvi pri organiziranju seminarjev in s tem omogočajo udeležbo veliko večjemu številu medicinskih sester.

Pri zvezi društev medicinskih sester Slovenije delujejo naslednje **strokovne sekcije**:

- sekcija za medicino dela;
- nevropsihiatrična sekcija;
- sekcija operacijskih medicinskih sester;
- pediatrična sekcija;
- sekcija medicinskih sester — babc;
- sekcija patronažnih medicinskih sester;
- pnevmoftiziološka sekcija;
- sekcija za anestezijo in intenzivno nego;
- sekcija medicinskih sester v šolstvu;
- transfuziološka sekcija;
- sekcija medicinskih sester v splošni medicini.

Pri Zvezi delujejo štiri komisije:

- komisija za razvojno-raziskovalno delo v negi bolnika;
- komisija za zdravstveno-vzgojno delo;
- komisija za bolnišnično dejavnost;
- komisija za izvenbolnišnično dejavnost.

Iz poročil je razvidna pestra in bogata dejavnost društev medicinskih sester, in sicer:

- prizadevanje za strokovno, etično, samoupravno in družbeno vzgojo medicinskih sester;

— spremljanje družbenih dogajanj, še posebej na področju zdravstva in aktivno vključevanje v javne razprave;

— zavzeto in poglobljeno sodelovanje v pripravah in izvedbi problemske konference »Medicinska sestra v združenem delu«;

— vključevanje v akcije »NNNP« in stalno sodelovanje v organizaciji civilne zaščite in teritorialne obrambe;

— sklepanje samoupravnih sporazumov med društvi in zdravstvenimi delovnimi organizacijami;

— zблиževanje delavcev v različnih zdravstvenih delovnih organizacijah, medsebojna izmenjava mnenj, izkušenj in izboljševanje medčloveških odnosov, kar je v sedanji potrošniški miselnosti še posebej aktualno;

— oživljanje zgodovinskih dogajanj iz NOB in dajanje pobud za ustrezna spominska obeležja;

— pozornost namenjena upokojenim medicinskim sestram in vključevanje le-teh v društveno dejavnost.

Zveza spremlja in usklajuje delo občinskih in medobčinskih društev medicinskih sester, obenem pa je pobudnik nekaterih akcij republiškega pomena. Pripombe in predloge širše javne razprave v bazi pa posreduje republiškim organom.

Zveza je prek svojih delegatov vključena v več samoupravnih organov, posvetovalnih in koordinacijskih teles, kjer aktivno sodeluje v razpravah in pri oblikovanju pomembnih odločitev v SR Sloveniji.

Še posebej se je angažirala v naslednjih akcijah:

— izoblikovanje pripomb in predlogov k osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju in k tezam za zakon o zdravstvenem varstvu;

— izoblikovanje pripomb k predlogu poklicev, vzgoje in izobraževanja za področje zdravstvenega varstva, ki ga je dal v javno razpravo Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo;

— pobuda Republiški konferenci SZDL — svetu za zdravstveno in socialno politiko, za ureditev problema organiziranja in financiranja nege na domu v Sloveniji;

— zastopanje interesov medicinskih sester in širše problematike zdravstva v sodelovanju s Skupnostjo zdravstvenih delovnih organizacij SR Slovenije.

Predsedstvo Zveze pa je opravilo tudi vrsto drugih nalog, med njimi:

— sprejelo smernice razvoja Zveze v srednjeročnem obdobju 1981—1985;

— obravnavalo stabilizacijske programe;

— razpravljalo o mestu in vlogi občinskih in medobčinskih društev medicinskih sester v delegatskem sistemu, predvsem v krajevnih skupnostih in samoupravnih telesih občin;

— aktivno sodelovalo v republiških samoupravnih interesnih skupnostih, in sicer prek delegata Zveze v komisiji za skrb in nego starostnikov Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije;

— vključilo Zvezo v Posebno izobraževalno skupnost za zdravstveno varstvo ter spodbudilo široko dejavnost na področju usmerjenega izobraževanja;

— programiralo dejavnost zdravstveno-vzgojnega in raziskovalnega dela v okviru Zveze ter Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije;

— vključevalo se je v programe Republiške konference SZDL Slovenije;

— pri programiranju mednarodnega sodelovanja ter v delo posameznih delovnih teles republiške konference — zlasti v svetu za zdravstveno in socialno politiko;

— zagotovilo aktivno udeležbo z referati na kongresu Zveze zdravstvenih delavcev Jugoslavije v Beogradu in na svetovnem kongresu operacijskih medicinskih sester v Lausanni;

— sprejelo kriterije za podelitev zlatega znaka priznanja;

— postopno izpolnjevalo in usklajevalo samoupravne akte Zdravstvenega obzorika ter sprejelo pobudo za prehod na računalniško vodenje evidence naročnikov tega glasila.

Zveza tudi izdaja strokovno glasilo Zdravstveni obzornik. V preteklem obdobju se je uredniški svet odločil, da poveča obseg revije s 4 na 6 števil na leto. Revija je obogatena s povzetki člankov v slovenščini in angleščini, kar jo poleg univerzalne decimalne klasifikacije, ki jo je pridobila leta 1979, uvršča v seznam mednarodnih revij.

Samoupravni organi Zveze spremljajo delo in razvoj revije ter se istočasno zavedajo velike družbene odgovornosti ob izdajanju glasila.

Sklep

V tem prikazu je zajeto predvsem delo, ki je razvidno iz zapisnikov, poročil in drugih gradiv. Vsebinsko pa je bila dejavnost Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije še veliko širša in je pognala globoke korenine v posameznih društvih medicinskih sester v republikah. Člani delegacij posameznih društev bodo v razpravi s svojimi prispevki to trditev gotovo še obogatili. (12. septembra 1981)

Majda Gorše, sekretarka
Zveze društev medicinskih sester
Jugoslavije

strokovna srečanja

POROČILO S KONGRESA MEDNARODNE ZVEZE MEDICINSKIH SESTER (ICN) — LOS ANGELES 1981

Od 28. junija do 3. julija 1981 je bil v Los Angelesu (ZDA) 17. kongres Mednarodne zveze medicinskih sester. Kongres je organiziran vsaka štiri leta; pred štirimi leti je bil v Tokiu, leta 1985 pa bo v Izraelu.

Uradni predstavnici Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije sta bili predsednica Zveze — Majda Šlajmer-Japelj in generalna sekretarka — Majda Gorše. Poleg uradne delegacije se je kongresa udeležilo še 17 medicinskih sester iz vse Jugoslavije.

Delo kongresa je potekalo v dveh delih: prvi del je bil namenjen organizacijskim, drugi pa strokovnim oziroma poklicnim vprašanjem. Organizacijski del je bil namenjen protokolarnemu postopku in sprejemanju novih članic. Iz Evrope sta se v Mednarodno zvezo vključili strokovni društvi medicinskih sester Luxemburga in Madžarske. Precej novih članic je bilo iz neuvrščenih dežel — za spodbuditev včlanjenja društev iz omenjenih dežel je bila kenijska predsednica medicinskih sester imenovana za predsednico Mednarodne zveze medicinskih sester (ICN).

K organizaciji in delovanju predsedstva mednarodne zveze je bilo precej pripomb, predvsem od evropskih članic, ki želijo sodobnejšo organizacijo dela in določnejšo opredelitev vsebine raziskovalnega dela v »sestrstvu« (na področju nege bolnika oziroma na delovnih področjih medicinskih sester), ki se v Evropi izvaja kot meddržavna naloga.

Razprave petih kongresnih dni so pokazale, da so vprašanja, ki zadevajo poklic medicinske sestre, še marsikje zelo zapletena in se nanašajo na strokovno pristojnost in naloge medicinskih sester, saj so predstave o vsebini zdravstvene nege bolnika oziroma varovanca marsikje še povsem zmotne.

Udeleženci kongresa, ki niso bili člani uradnih delegacij (ti so imeli poprečno šest ur sestankov na dan in vsaj po en sprejem oziroma spoznavni sestanek), so namenili precej časa in pozornosti študiju ameriških razmer, v katerih delajo medicinske sestre, ter njihovim možnostim za urejeno strokovno delo.

Uvod v to je bila otvoritev obsežne razstave strokovne literature in pripomočkov za nego bolnika ter predstavitev večine ameriških šol za medicinske sestre — predvsem njihovih visokih šol.

Generalna sekretarka Majda Gorše in predsednica Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije Majda Štajmer-Japelj sta med udeleženkami kongresa zbudili precejšno pozornost s slovensko narodno nošo

Že sama razstava je pokazala, da je kvaliteti dela medicinskih sester namenjene veliko pozornosti, hkrati pa tudi pogojem, v katerih delajo. Šolski programi so potrdili že znano ugotovitev, da so kolegice severnoameriškega območja veliko bolj poklicno usposobljene ter sposobne bolj upoštevati individualnost bolnika oziroma varovanca. Poudariti moramo, da njihovo zanimanje ne presega ozke usmeritve skupine, v kateri delajo, niso vključene v nacionalno zdravstveno politiko, zdravje družbe kot celote pa je zanje le abstrakten pojem.

Med obiski v zdravstvenih organizacijah in šolah smo dobili odgovore na številna vprašanja. Prednost njihovih študijskih programov je v tem, da že v konceptu niso obremenjeni s tradicijo klasične medicinske šole, temveč so oblikovani za potrebe in specifičnosti stroke in njenih nalog.

V bolnišnicah smo videli, da medicinska sestra prebije svoj delovni čas v bolniški sobi in ne v dislociranih stranskih prostorih; patronažna sestra pa je samostojna skrbnica zdravja ljudi, ki so ji zaupani.

Zdravstveni tim v bolnišnici je raznolik, delavci se dobro dopolnjujejo in usklajeno delajo.

Kongres je tokrat prvič obravnaval tudi konkretne strokovne programe, ki so bili namenjeni predvsem specifičnim strokovnim problemom. Na tako imenovanem »trgu strokovnih izmenjav« pa so medicinske sestre lahko razpravljale o posameznem strokovnem problemu in primerjale metode svojega dela z drugimi.

Jugoslavija je na tem »trgu« predstavila transport življenjsko ogroženega otroka (višja medicinska sestra Veronika Pretnar-Kunstek, Klinični center Ljubljana) in prispevala svoj delež o procesu zdravstvene nege kot metodi dela (višja medicinska sestra — dipl. sociologinja Majda Šlajmer-Japelj, Višja šola za zdravstvene delavce v Ljubljani).

Ostale razprave so bile namenjene poklicni etiki, zakonodaji, povezani z delom medicinskih sester, pa tudi določnejšim strokovnim problemom.

Primerjava strokovnega statusa medicinskih sester med različnimi kongresi je pokazala, da je v večini držav članic poklic medicinske sestre dobil ustrezen družbeni in strokovni status (zahvaljujoč tudi močni državni in meddržavni organiziranosti) in da obstaja ICN-u kot mednarodni organizaciji varstvena vloga predvsem pri novih državah članicah, medtem, ko se naloge mednarodne zveze do starejših članic spreminjajo in jih pričakujemo predvsem v smislu kolektivnega strokovnega sodelovanja.

Članstvo naše Zveze v ICN-u je za našo državo težavno le finančno. Za obvezno članarino moramo vsako leto iskati devize, ker nam niso odobrene. Dohodek Zveze se oblikuje s članarino in dohodki od strokovnih izpopolnjevanj, zato namenja predsedstvo osrednjo pozornost prav tem vprašanjem.

Če odmislimo ta, nenehno navzoč problem, ugotavljamo, da nam je članstvo v ICN-u in mednarodno sodelovanje nujno potrebno, prav tako kot vsem strokovnim združenjem medicinskih sester, ki v lastni deželi še nimajo možnosti za strokovne primerjave, strokovno nadgradnjo in za raziskovalno delo na tem specifičnem strokovnem področju.

Aktivno sodelovanje v Mednarodni zvezi medicinskih sester nam je omogočilo, da smo ena izmed devetih evropskih držav, v katerih bo ob koncu letošnjega leta stekla mednarodna študija o procesu zdravstvene nege, ki nam bo prav gotovo dala dragocene podatke o našem delu ter omogočila primerjavo z zdravstveno nego v ostalih državah.

V ICN-u se medicinske sestre iz Jugoslavije predstavljamo kot razvita strokovna organizacija, zato mednarodni organi ne morejo ocenjevati naše strokovne ravni le na posameznih primerih naših zdravstvenih delavcev, ki so se zaposlili v drugih deželah in marsikje opravljali naloge pomožnih zdravstvenih delavcev. Kasneje jim je naša Zveza v sodelovanju z zvezo medicinskih sester dežel, v katerih so delali, omogočila nostrifikacijo spričeval strokovne šole.

Mednarodna zveza medicinskih sester je neposredno povezana s Svetovno zdravstveno organizacijo in Organizacijo združenih narodov, torej tudi z UNESCO-m, UNICEF-om in FAO. Prek ICN-a sodeluje z vsemi omenjenimi organizacijami tudi Zveza društev medicinskih sester Jugoslavije ter prispeva svoj delež pri predstavitvi samoupravne socialistične ureditve pri nas, zbira pozitivne izkušnje drugih držav članic ter neposredno sodeluje s strokovnimi organizacijami neuvrščenih dežel, s katerimi naša država sodeluje pri številnih skupnih programih.

Majda Šlajmer-Japelj

»HIGIENSKO-EPIDEMIOLOŠKI POGOJI NEGE BOLNIKA
NA DOMU V IZREDNIH RAZMERAH«

V dneh od 10. do 12. septembra letos so se v Mariboru, natančneje v Izobraževalnem centru za SLO in družbeno samozaščito v Pekrah, zbrale medicinske sestre in tehniki iz vse Jugoslavije na petem strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev za delo v izrednih razmerah, ki jih organizira Zveza društev medicinskih sester Jugoslavije.

Zveza je v minulih štirih letih v okviru svojega delovnega programa opravila pomembno nalogo pri pripravi strokovnih srečanj, na katerih so medicinske sestre in tehniki osvežili in dopolnili znanje za delo v izrednih razmerah. Vsi se še spominjamo zanimivih in dobro obiskanih srečanj — na Kozari, Bosanskem Petrovcu, Cerknem oziroma v partizanski bolnišnici »Franja« in na Kalniku. Vsi kraji so znani iz NOB, zanimivost omenjenih srečanj pa je tudi v tem, da so bile obravnavane teme vedno povezane z izkušnjami partizanske sanitete ter spoznanji sodobne medicine oziroma zdravstvene nege bolnika oziroma varovanca.

Strokovno srečanje medicinskih sester in tehnikov so tople pozdravili: predsednica Zveze Majda Šlajmer-Japelj, podpredsednik občinske skupščine Maribor Rajko Kramberger, predstavnik Zveznega komiteja za delo in socialno varstvo dr. Alimpije Andjelski, predstavnik Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo dr. Danijel Brezic, direktor mariborske splošne bolnišnice Matija Malešič ter predsednica Društva medicinskih sester Maribor Martina Forjan.

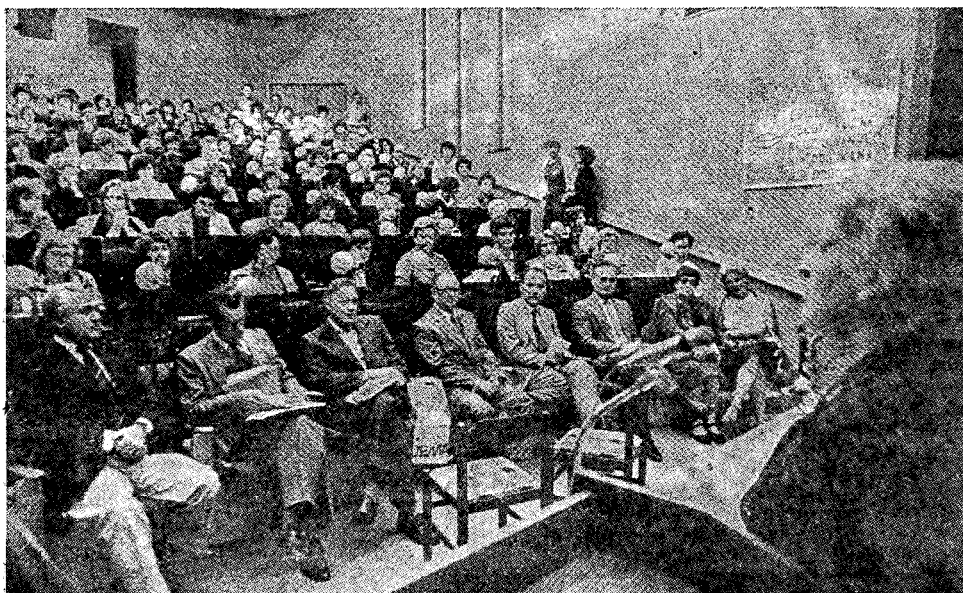
Prvi dan seminarja je bil namenjen strokovnemu delu; drugi dan smo obiskali Osankarico in partizansko bolnišnico Jesen, ki jo je vodil partizanski zdravnik dr. Zmago Slokan, po vojni dolgoletni ravnatelj mariborske bolnišnice; tretji dan pa je bil namenjen skupščini Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije.

Občinski štab za teritorialno obrambo Maribor je predstavil organizacijski načrt družbenopolitičnih organizacij v izrednih razmerah ter vlogo in naloge zdravstvene službe v tem načrtu.

Višja medicinska sestra, dipl. organizator dela Silva Vuga iz Zdravstvenega doma Maribor je v referatu »**Delo patronažne službe v izrednih razmerah**« obravnavala nekatere posebnosti izrednih razmer, naloge patronažne službe pri oskrbi in zdravljenju ranjenih in bolnih, izvajanju preventivnih medicinskih ukrepov ter druge naloge patronažne službe. V sklepnem delu je opozorila na pomembnejše dejavnike iz vsebine priprav patronažne službe za delo v izrednih razmerah.

Epidemiolog dr. Simo Opačić iz Higiensko-epidemiološkega inštituta Vojne bolnice v Ljubljani je v referatu »**Higiensko-epidemiološki pogoji nege bolnika na domu v izrednih delovnih pogojih**« razkril pomembnejše higienske in epidemiološke dejavnike, ki bodo odločilno povezani z negovanjem ranjenih in bolnih v izrednih razmerah ter nakazal potrebo po sistematični obravnavi omenjenih dejavnikov.

Razpravo za okroglo mizo »o problemih nege bolnika na domu« je vodil dr. Simo Opačić. Marjeta Kokoš iz Maribora je v uvodnih mislih opozorila na pomen in naloge nege bolnika na domu v izrednih razmerah; Lenčka Brččin iz Kopra je med biološko ogroženimi skupinami varovancev obravnavala nego in varstvo otrok; Gabi Skubic iz Ljubljane je podrobneje analizirala vsebino izobraževanja občanov iz nege ranjencev in bolnikov; Zdravka Resnik iz Zagreba je razmišljala o organizaciji nege v izrednih razmerah; Tatjana Trenta iz Ljubljane pa je opozorila na pomen socialne službe ter njeno povezavo z zdravstveno službo v izrednih razmerah. Medicinska sestra iz Zagreba je dodala nekaj doktrinarno opredeljenih izhodišč o etapnem zdravljenju ter vrsti

Predsednica Zveze društva medicinskih sester Jugoslavije Majda Šlajmer-Japelj pozdravlja udeležence petega strokovnega seminarja v Pekrah (Maribor) — (Foto: B. V. — Večer, Maribor)

zdravstvenih organizacij v izrednih (vojnih) razmerah. Janez Strajnar iz Ljubljane pa je predstavil načrt individualne nege poškodovanca oziroma bolnika, ki naj bi omogočil dinamično prilagajanje vsebine, obsega, metod in postopkov negovanja v izrednih razmerah.

Sodelujoči so bili deležni kritičnih pripomb moderatorja okrogle mize. Sklepne ugotovitve bo pripravila komisija, ki jo sestavljajo sodelujoči razpravljalci. Pričakujemo, da bo med ugotovitvami tudi spoznanje, da morajo medicinske sestre področje nege bolnika oziroma posebnosti nege ranjenih in obolelih v izrednih razmerah in delovnih pogojih sistematično in študijsko preučevati.

Zadnji dan strokovnega srečanja je potekala skupščina Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije (Saveza društava medicinskih sestara Jugoslavije). O delu Zveze v obdobju od 1977 do 1981 so poročali: predsednica Majda Šlajmer-Japelj, sekretarka Majda Gorše in blagajničarka Dubravka Sancin. Delegati so sprejeli predlog statuta Zveze ter izvolili novo vodstvo Zveze: za predsednico je bila izvoljena Slavija Lalić, za sekretarko Josipa Smodlaka, za blagajničarko pa Zlata Čanić — vse iz Zagreba.

J. Strajnar

osebne vesti

DR. JOŽETU BENIGARJU V SPOMIN!

Letos spomladi se je od življenja in nas poslovil dragi in spoštovani zdravnik dr. Jože Benigar.

V našem glasilu se ga spominjamo sicer malo kasno, vendar ga predstavljamo medicinskim sestram, ki ga niso imele priložnosti poznati bodisi kot partizanskega zdravnika ali po vojni kot delavca na odgovornih položajih v zdravstveni službi. V tistih časih, ko so bili tudi v zdravstvu potrebni odločni in borbeni ljudje, ki so se predajali delu z vsem srcem in tudi presoditi, kako potrebna in pomembna je pri negi in zdravljenju bolnika tudi medicinska sestra. Zato ni naključje, da je dr. Benigar kot direktor bolnišnice Dr. Petra Držaja, kjer je bila do tedaj ena sama medicinska sestra, zahteval uvedbo delovnih mest za medicinske sestre in tod tudi organiziral vzorno sestrsko službo. Tega smo bili zelo veseli, posebno, ker vemo, da pred vojno v bolnišnicah sploh ni bilo dela za civilne sestre. Na položaju republiškega sekretarja za zdravstvo je vedno naglašal pomen dela medicinskih sester ter si prizadeval za uveljavitev njihovega statusa. Kot član komisije za šolstvo je tesno sodeloval z višjo šolo za medicinske sestre, predaval tu »Etiko zdravstvenih delavcev«, hkrati pa je svojim slušateljem posredoval bogato znanje in izkušnje partizanskega zdravnika-borca in družbenega delavca. Spoštoval je delo medicinskih sester, jim zaupal odgovorne naloge, ker je bil prepričan, da jih bodo dobro opravile. Še posebej je cenil njihovo strokovno društvo, s svojo odkrito in odločno besedo pa je bil v veliko oporo trdnejši zasnovi društva in njegovi dejavnosti.

Skromno, vidno priznanje zdravniku dr. Jožetu Benigarju je bilo slovesno srečanje dne 10. maja 1974, ko mu je Zveza društev medicinskih sester Slovenije podelila listino za častnega člana društva.

Skromne in skope so tudi besede, s katerimi želimo prikazati njegov delež, ki ga je imel kot funkcionar na odgovornih delovnih mestih za uveljavitev poklica medicinskih sester in njihovega strokovnega društva. To smo znale ceniti predvsem medicinske sestre, ki smo delale z njim ali bile pri svojem delu deležne njegove pomoči, razumevanja in pristrčnega tovarštva. V povojnem času je bilo to še posebno pomembno, saj sta se morala bodisi strokovno društvo kakor tudi posameznik spopadati s predvojno miselnostjo in predsodki o statusu medicinske sestre in njihovega strokovnega društva.

Ob podelitvi častnega članstva nam je rekel: »... verjemite, izredno sem počaščen in znam ceniti članstvo v vašem strokovnem društvu.« Te besede nam je izrekel resnično doživeto in ganjen nam je stisnil roko.

Nesreča v letošnji pomladi nam je vzela iskrenega prijatelja, zdravnika, partizana, družbenega delavca in častnega člana Zveze društev medicinskih sester Slovenije, o katerem lahko s ponosom trdimo, da je ob delu takšnih mož, kot je bil dr. Benigar, vstajala in se obnavljala naša porušena domovina, pa tudi poklic medicinske sestre in njeno strokovno društvo.

Neža Jarnovič

UMRLA JE MEDICINSKA SESTRA ŠTEFKA BOLA

Ob slovesu nam stiska grlo, solze nam silijo v oči, in pretreseni razmišljamo o njej, o sebi, o delu in smislu življenja sploh.

Bolečina je še večja zaradi nenadnega odhoda mlade matere, ki je zapustila nedorasle otroke, ljubečega moža — in nas vse. Še včeraj je delala z nami, polna delovne vneme in življenja, se veselila delovnih uspehov, razmišljala o družini, delu in načrtih...

... Danes je ni več med nami!

Komaj dve leti stara je skupaj z brati in sestrami doživela smrt svoje matere, ki je umrla ob bombnem napadu med drugo svetovno vojno. Verjetno nikoli ni občutila, kaj pomeni imeti očeta, kajti padel je kot borec Pohorskega bataljona. Takrat je izgovarjala šele prve besede in s težavo stopala po brazdah zaoranih njiv Slemenškove domačije v Črešnjicah nad Frankolovim. Njena otroška leta niso bila izpolnjena z brezskrbno igro, saj je morala delati po kmetijah v okolici Slovenskih Konjic in si služiti vsakdanji kruh. Kot partizanski siroti ji je družba omogočila, da je v Ljubljani leta 1959 končala šolanje za poklic medicinske sestre. Najprej se je zaposlila v slovenjegraški bolnišnici, kjer je 11 let vestno in požrtvovalno opravljala delo medicinske sestre. Kasneje se je preselila v Velenje in nadaljevala delo v Rudarskem šolskem centru. Sodelovala je tudi v velenjskem društvu medicinskih sester in bila članica njegovega upravnega odbora vse od njegove ustanovitve.

Smrt je prekinila njeno delo in življenje sredi najlepših let. Bila je poosebljen zglede medicinske sestre in matere, ki tudi v najhujših trenutkih misli na druge.

Vsi, ki smo jo v velikem številu pospremili k njenemu zadnjemu počitku, se je bomo spominjali kot vzorne medicinske sestre, požrtvovalne sodelavke in iskrene prijateljice.

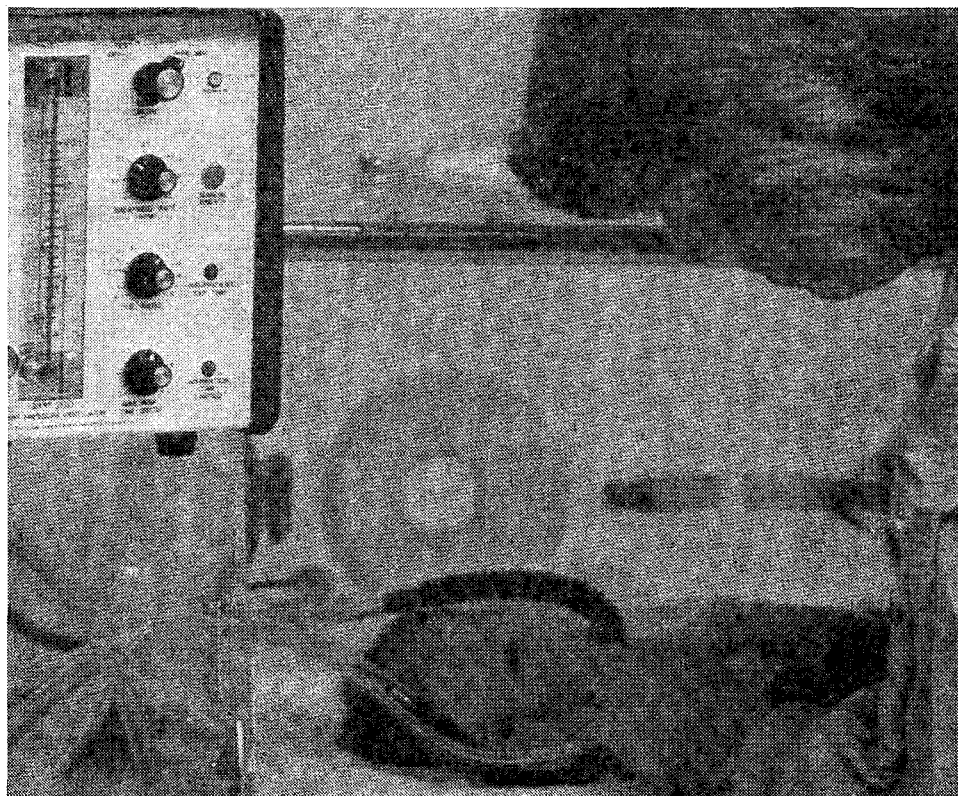
Članice društva medicinskih sester
Titovo Velenje

**ŽIVLJENJE LAHKO RAZUMEMO SAMO ZA NAZAJ, ŽIVETI PA GA JE TREBA
NAPREJ**

Sören Kierkegaard

»slikovno sporočilo«

Ob mednarodnem simpoziju o intenzivni terapiji otrok v Ljubljani (1981): **IZMENJAVA MNENJ, IZKUŠENJ, ZNANJA...**

beležke ob knjigah

Janko Kostnapfel: STAROSTNIKI. PSIHIATRIČNI PACIENTI V DOMU UPOKOJENCEV

Zavod SRS za zdravstveno varstvo. Zdravstveno varstvo. Posebna publikacija št. 1/1981; Ljubljana 1981; 163 strani; 200,00 dinarjev.

Avtor prof. dr. sc. med. Janko Kostnapfel je znan slovenski psihiater, ki zlasti v zadnjem času namenja osrednjo pozornost preučevanju psihičnih motenj nekdanjih borcev, problemom starostnikov ter vprašanju evtanazije.

Študija je prvotno imela naslov »Psihiatrični pacienti v Domu upokojencev«, kasneje pa jo je avtor še razširil in dal naslov »Starostniki«. Vsebuje osem poglavij.

Uvodno poglavje govori o zasnovi raziskave ter opozarja na nujnost razvijanja posebne psihoterapije starostnikov — «... ob psihoterapiji starih oseb je treba spoznavati njihov globlji psihološki svet. Samo z grobimi psihiatričnimi diagnozami ne bomo prišli daleč. Mnoga psihološka vprašanja so pri starostniku zapletena in celo presenetljiva ter zahtevajo njihovo ustrezno vodenje» (stran 6).

Na starostnikove probleme ne smemo gledati enostransko. Vživeti se moramo v njihov svet, v njihovo razumevanje in čustvovanje. Le tako bomo z njimi ustrezno ravnali in jih ustrezno obravnavali.

Drugo poglavje nam predstavi nekatere sociološke lastnosti oskrbovancev doma upokojencev Ljubljana-Center.

Tretje poglavje analizira psihiatrične bolezni stotih oskrbovancev. Med njimi se močneje izražajo: večje spominske motnje,

bolestna psihična depresija, orientacijske motnje zavesti in paranoidne ideje.

Četrto poglavje vsebuje pregled in analizo starostnikov na bolnišničnih oddelkih in v dispanzerju Klinične bolnišnice za psihiatrijo v Ljubljani.

Zanimivo analizo desetih pretežno psiholoških kategorij, ki pomenijo sintezo avtorjevih pogovorov s starostniki, najdemo v petem poglavju. Analiziral je 64 starostnikov — psihiatričnih bolnikov, od tega jih je bilo 32 iz doma upokojencev (njihova poprečna starost je bila 80,3 leta), 32 starostnikov pa je obravnaval v psihiatričnem dispanzerju (njihova poprečna starost je bila 71,4 leta). Rezultate tudi medsebojno primerja. Obravnavane kategorije pa so bile naslednje: osamljenost, dolgčas, zavoženost življenja, občutek krivde, življenska naveličanost, bojazan pred višjo starostjo, strah pred umiranjem, strah pred smrtjo, posmrtno življenje — nesmrtnost in smisel življenja. Zanimivo je, da pri nobeni izmed omenjenih kategorij, tako pri pozitivni kot negativni odgovorih, ni statistično značilnih razlik.

Šesto poglavje obravnava samomorilnost v domu upokojencev na Taboru in pregledno prikaže samomorilne poskuse in uspele samome v Sloveniji v letu 1977. Osrednja pozornost je namenjena osebam, starim nad 65 let, kajti pri teh je problem samomorilnosti zaradi psihičnih depresij in blodnjavosti še posebej aktualen.

Sedmo poglavje daje splošen pregled telesnih bolezni opazovanih starostnikov — živih in mrtvih ter analizira vzroke njihove smrti.

V zadnjem poglavju avtor nekoliko širše razmišlja o staranju, umiranju in smrti ter postavi tezo o dialektičnem mehanizmu — proces staranja s telesnim in duševnim propadanjem je hkrati tudi zaščitni proces pred še hitrejšim staranjem in propadanjem.

Avtor je med drugim tudi zapisal: »Zdravniki in zdravstveni delavci nasploh moramo priznati, da le malo časa prebijejo ob postelji umirajočega — in pravimo, da ne utegnemo. Slednje je v veliki meri res, vendar bi si morali vzeti več časa, da

bi ga prebili ob človeku, ki se posavlja od življenja. Zaradi umirajočega in še zaradi tega, da bi globlje spoznavali proces umiranja. O slednjem vemo bore malo» (stran 141).

Poglavju je dodanih nekaj misli o evtanaziji, poudarjeno pa je tudi naše dosledno stališče proti njej. Poglavje sklenc opis bolezni, umiranja in smrti v visoki starosti.

Delo je zelo pregledno napisano in vsebuje kar 40 referenc. Na koncu so bibliografsko navedena tudi avtorjeva dela s področja psihogeriatrije.

Delo priporočamo vsem zdravstvenim delavcem, še posebej tistim, ki obravnavajo starostnike in se srečujejo z njihovimi problemi v domovih upokojencev, ambulantah, bolnišnici ali na njihovem domu. Z veseljem bodo publikacijo prebrali tudi vsi tisti, ki jih že omenjeni problemi zanimajo. Poudariti moramo, da je delo tudi metodično zanimivo, kajti interpretacije avtorjevih pogovorov s starostniki so zelo natančne in vsebinsko precej bogatejše, kot pa bi jih lahko dali bolj ali manj standardni odgovori na vprašalnik.

Publikacijo »Starostniki« je izdal Zavod SRS za zdravstveno varstvo v Ljubljani in bo pripravil tudi njen ponatis. Razprodana je bila namreč v zelo kratkem času.

Delo toplo priporočamo!

Janez Strajnar

Win Ann Winkler: POST-MASTECTOMY. A PERSONAL GUIDE TO PHYSICAL AND EMOTIONAL RECOVERY.

Hawthorn Bookc, Inc. Publishers. New York 1976; 197 strani in 31 risb; cena 7.95 ameriškega dolarja.

Poročilo o tej knjigi prihaja s precejšnjo zamudo, vendar to delo zasluži vso našo pozornost, pa čeprav je njena vsebina, strogo gledano, le vzporedna medicinski stroki. V njej so obravnavana vprašanja in problemi, s katerimi se mora soočiti ženska v času pred operativno odstranitvijo

dojke in po njej. Avtorica W. A. Winkler je po poklicu modna kreatorka iz New Yorka in je bila sama pred leti operirana zaradi raka na dojki. Zato najdemo v tej knjigi obsežno zbirko predvsem in pretežno praktičnih nasvetov osebe, ki se je z realnim optimizmom spoprijela z vse prej kot prijetnim položajem po mastektomiji. Gre pravzaprav za vodiča, ki v časovnem zaporedju obravnava dogajanja, kot si sledijo. Tu najdemo vrsto nasvetov in pojasnil v zvezi s strahom, pobitostjo in izgubo zaupanja vase pred operacijo in takoj po njej. Avtorica pravi, da pač nima vsaka ženska ljubečega in pozornega moža, le malo si jih lahko privoščijo dolgotrajen počitek in rehabilitacijo in neredko mastektomija zareže globoko in družinsko harmonijo. Realno opisuje težave in probleme, prav tako pa tudi pojasnjuje ter svetuje in opisuje drobne, toda praktične vidike in odgovarja na vprašanja, s katerimi se ženska po operaciji sooča najprej vsak dan, nato pa v daljših časovnih obdobjih. Sem sodijo njeni razgovori o prehrani, telesni aktivnosti, predvsem v povezavi s funkcijo roke, o posebni skrbi za zunanji videz in končno tudi o splošnem počutju in zdravju bolnice. Avtorica pa je neprekosljiva, ko na podlagi svojega poklicnega znanja svetuje, kakšno je najprimernejše oblačenje po operaciji glede na spremenjeno anatomijo prsnega koša. Ti opisi so zelo podrobni, saj najdemo vse — od opisov kopalnih oblek do puloverjev in nočnih srajc. Besedilo je bogato ilustrirano z risbami in skicami, ki opis še bolj ponazorijo. Protezam posveča avtorica celotno poglavje, v njem pa skupaj s proizvajalci navaja tudi cene. V posebnem dodatku knjiga vsebuje tudi podatke, kje in kako naj ženska izbira in kupuje svoje obleke.

Knjiga ima dva dela s skupno 21 poglavji. Prvi del ima naslov »Polovica bitke je dobljena«. V tem delu knjige je prikazano razpoloženje in stanja tik pred operacijo ter po njej. Povsem razumljivo je, da so poudarjeni zlasti psihološki vidiki tega dogodka. Drugi del ima naslov »Prebujenje«. Tu govori o tem, kako »zgrabiti bika za roge«. Opisani so že omenjeni, predvsem vsakodnevni praktični problemi,

pa tudi vprašanja, ki zadevajo vključevanje operirane osebe v življenje in družbo, kot na primer vprašanja povezana s službo, športno aktivnostjo, družbeno dejavnostjo, pa spet družina, intimni odnosi in čustvena povezanost. Ne gre tudi pozabiti zadnjega poglavja, kjer avtorica kategorično obračuna s tako imenovanimi »čudežnimi zdravili«, kot so posebne diete, vakcine, napitki in druga povsem nepreiskušena zdravila.

V Združenih državah Amerike živi danes okoli milijon žensk, ki so bile operirane na dojki, pa tudi pri nas jih ni malo. Zato je dobro vedeti, da je tako dragoceno delo že natisnjeno in nam na razpolago.

Prof. dr. Stojan Plesničar
Zdrav. vest. 50 (1981), 127.

Dr. Bogomir Koželj: RAZVOJNO-RAZISKOVALNO DELO

Moderna organizacija, Kranj 1980; 139 strani; 200,00 dinarjev;

Publikacija »Razvojno-raziskovalno delo« je v času, ko se zavzemamo za uporabo domačega znanja, še posebej dobrodošla. Nastala je iz potreb, ki izhajajo iz avtorjeve učne obveznosti na kranjski Visoki šoli za organizacijo dela, obravnava pa naslovno temo kot sistem. Njen namen je — kot pravi avtor v njenem predgovoru — predvsem v tem, da »raziskovalcu zbudi občutek, da je njegovo delo družbeno verifirano in da je njegovo mesto v našem družbenem sistemu opredeljeno z nalogami in delom, ki so zelo pomembne za naš sodoben razvoj«.

Publikacija v prvem delu postopno razkriva temeljno vlogo raziskovalnega dela in razvojne stopnje znanstveno-tehnološkega procesa. Drugi del razčlenjuje notranjo strukturo sistema »znanost« — elemente, enote in kategorije znanstveno-raziskovalnega dela: znanstveno disciplino kot element makrostrukture znanstvenega sistema, znanstveno informacijo kot najmanjši nedeljiv element sistema, znanstve-

nika (raziskovalca) in njegovo delo, znanstveno-raziskovalno delo kot miselni proces, osnovne metode in kategorije raziskovalnega dela. Še posebej natančno so opredeljeni grafični modeli raziskovalnega procesa »od odkritja do realizacije«, model teoretičnega temeljnega raziskovalnega dela, model aplikativnega raziskovanja, model razvojnega raziskovanja ter ekonomsko-tehnični model. Opisano je tudi kvalitativno vrednotenje znanstveno-raziskovalnega dela.

Posamezni razdelki tretjega dela obravnavajo možne modele medsebojnega vplivanja med znanstvenimi področji, vpliv posameznega znanstvenega področja na objekt drugega znanstvenega področja, model multidisciplinarnosti, kadar objekt raziskovanja posega na dve ali več znanstvenih področij ter model prihodnosti, kadar poteka raziskovanje na določenem znanstvenem področju z metodami in sredstvi drugega znanstvenega področja. Omenjene so tudi organizacijske oblike znanstvenega dela.

Vsebinsko zanimivo je tudi četrto poglavje, ki obravnava znanstveno delo kot temeljni dejavnik ekonomskega razvoja ter analizira potrebe in možnosti načrtovanja v razvojno-raziskovalnih dejavnostih ter problematiko raziskovalnega dela v delovnih organizacijah.

Peti — sklepní del je po številu strani najobsežnejši, namenjen pa je prikazu elementov načrtovanja razvojno-raziskovalnega dela. Zelo pregledno so prikazani razdelki, ki opredeljujejo razvojno-raziskovalne cilje (operacionalizacija cilja, uporaba ABC diagrama, metoda točkovanja, analiza raziskovalnega cilja), znanstvene informacije (lastnosti, gostoto, ponavljanje in staranje informacij; vsebinska usmerjenost in relativnost popolnost, mere in merjenje znanstvenih informacij) ter shematični prikaz pridobivanja ustreznih znanstvenih informacij.

Delo je po vsebini izrazito pedagoško zasnovano. Številni razdelki pregledno in razumljivo razvijajo posamezna tematska področja, ki jih dopolnjujejo številne natančno izdelane ponazoritvene risbe in

tabele. Delo bo koristen pripomoček organizatorjem znanstveno-raziskovalnega dela, z veseljem pa bodo po njem posegli tudi zdravstveni delavci, ko bodo načrtovali raziskovalno nalogo oziroma oblikovali znanstveno-raziskovalno delo.

Publikacijo je izdala založba Moderna organizacija v okviru Visokošolske šole za organizacijo dela v Kranju (Knjižnica za vodstvene in strokovne kadre) in jo je možno kupiti v vseh knjigarnah.

Janez Strajnar

iz Biomedicine slovenice

-
- nega bolnika;
 - nega na domu;
 - medicinske sestre;
 - bolnik, zdravnik — bolnik, odnosi;
 - zdravstvena vzgoja;
 - raziskava — teoretični modeli;
-

● Skok A.: **Delo patronažnih sester v SR Sloveniji**; Zavod SRS za zdravstveno varstvo; Ljubljana; Zavod SRS za zdravstveno varstvo; L = 1980; STR = 81; S—T = 30; R = 6; (elaborat);

● Kolšek V., Žvokelj-Križan B., Burg-Varga Z.: **Hospitalni infekti v reanimacijskem centru Splošne bolnišnice Maribor**; Acta chirurgica Iugoslavica; L = 1980; VOL = 27; ZV = SUPPL. 1; Str = 9—19; S—T = 2; R = 0; (primarni članek);

● Vrečar R., Držičnik J.: **Mikroekološka situacija in hospitalna infekcija na oddelku za torakalno kirurgijo v Mariboru**; Acta chirurgica Iugoslavica; L = 1980;

VOL = 27; ZV = SUPPL. 1; STR = 73—76; S—T = 6; R = 0; (primarni članek);

● Lavš M., Baldani N.: **Porodi v slovenskih porodnišnicah leta 1977 in 1978**; Zdravstveno varstvo žena in otrok; L = 1980; STR = 13—48; S—T = 23; R = 1; (primarni članek);

● Mirin S. K. (Ed): **TEACHING TOMORROW'S NURSE: A NURSE EDUCATOR READER. WAKEFIELD: NURSING RESOURCES**; 1980; 229 strani; angl.; (nega bolnika, pedagogika, poučevanje, učenje); Višja šola za zdravstvene delavce — 616 — 083 : 378;

● Beske F. (Ed): **LEHRBUCH FÜR KRANKENPFLEGEGERUFEN. Ed. 1.: ORGANIZATION UND RECHT. 4. Aufl.**; Stuttgart (ETC): Thieme, 1980; 249 strani; ilustrirano; nem.; (nega bolnika, zgodovina, zdravstveno varstvo, organizacija in administracija, zakonodaja, Zvezna republika Nemčija); Višja šola za zdravstvene delavce — 616 — 083;

● Torres L. S., Moore C. M.: **BASIC MEDICAL TECHNIQUES AND PATIENT CARE FOR RADIOLOGIC TECHNOLOGISTS**. Philadelphia: Lippincott; 1979; 135 strani; ilustrirano; angl.; (radiologija, nega bolnika, farmakologija, zdravstveni delavci); Višja šola za zdravstvene delavce — 615.849 : 616 — 083 (075.8);

● Beske F. (Ed): **LEHRBUCH FÜR KRANKENPFLEGEGERUFEN, Ed. 2.: THEORETISCHE GRUNDLAGEN. 4. Aufl.**; Stuttgart (ETC): Thieme, 1980; 816 strani; ilustrirano; nem.; (nega bolnika, psihologija, sociologija, pedagogika, zdravstvena vzgoja, kemija, fizika, biologija, anatomija, fiziologija, radiologija, laboratorijska tehnika, farmakologija, dijetika, mikrobiologija, imunologija, serologija, higiena, mednarodni sistem enot); Višja šola za zdravstvene delavce — 616 — 083;

● Beske F. (Ed): **LEHRBUCH FÜR KRANKENPFLEGEBERUFE, Ed. 2.: KRANKENHEITSLHRE.** 4. Aufl.; Stuttgart (ETC): Thieme, 1980; 839 strani; ilustrirano; nem.; (nega bolnika, interna medicina, infekcijske bolezni, kirurgija, urologija, ortopedija, ginekologija, porodništvo, pediatrija, psihiatrija, nevrologija, otorinolaringologija, dermatologija, spolne bolezni, ustne bolezni, anestezija, rane in poškodbe); Višja šola za zdravstvene delavce — 616 — 083;

● Diklić D.: **Akutne infektivne bolezni sa epidemiologijom i negom.** Za študente VMŠ. Beograd: Savremena administracija, 1980; 247 strani, srbohrvat.; (infekcijske bolezni, epidemiologija, diagnostika, zdravljenje, nega bolnika); Višja šola za zdravstvene delavce — 616.9 (075.8);

● Stevens B. J.: **THE NURSE AS EXECUTIVE. 2. Ed. WAKEFIELD: NURSING RESOURCES;** 1980; 382 str.; angl.; (medicinske sestre, nega bolnika, organizacija in administracija); Višja šola za zdravstvene delavce — 616 — 083.008;

● **Osnutek strokovnih navodil in standardov za izvajanje storitev v patronažni službi.** Zavod SRS za zdravstveno varstvo, Ljubljana; 1978; 29 strani; slov.; (patronažna služba, organizacija in administracija, nega bolnika, nega na domu, medicinske sestre, normativi in standardi, Slovenija); Višja šola za zdravstvene delavce — 614.2 : 362.17;

● Skok A.: **Poročilo o delu polivalentne patronaže z nego bolnika na domu v SR Sloveniji v letu 1978.** Zavod za zdravstveno varstvo; Ljubljana; 1979; 107 strani; posebna publikacija; 1979; 8; slov.; (patronažna služba, medicinske sestre, nega bolnika, nega na domu, statistika); Višja šola za zdravstvene delavce — 614.2 : 362.17;

● Klun H.: **Vzgoja nosečnic.** 3. izdaja; Ljubljana : Dopisna delavska univerza. 1979; 115 strani; ilustrirano; slov.; (zdrav-

svena vzgoja, nosečnost); Višja šola za zdravstvene delavce — 618.2 (075.3);

● Schneider R., Knuz W.: **SYSTEMATIK DER KRANKENPFLEGE : BASISWISSEN IN STICHWORTEN.** Hagen : Kunz; 1979; 294 strani; nem.; (nega bolnika); Centralna medicinska knjižnica — 32872;

● Mcelroy D. B. (Ed), Davis G. T. (Ed), Bennett J. G. (Ed): **CENTRAL NERVOUS SYSTEM DISORDERS IN CHILDREN. THE SELF — CARE CONCEPT OF NURSING.** Philadelphia (ETC) : Saunders, 1980; 226 strani (The Nursing clinics of North America; vol. 15:1); angl.; (centralno živčevje, otrok, nega bolnika, Nurs clin Nort Am 15—1); Centralna medicinska knjižnica — D5 — II;

● Behrend D. M., Austen W. G.: **PATIENT CARE IN CARDIAC SURGERY.** 2nd Ed.; Boston : Little : Brown, 1976; 186 strani; ilustrirano; angl.; (srce, kirurgija, preoperativna nega, postoperativna nega); Centralna medicinska knjižnica — 33127;

● Ary D., Jacobs L. C., Razavieh A.: **INTRODUCTION TO RESEARCH IN EDUCATION.** 2nd Ed.; New York (ETC) : Holt : Rinehart : Winston, 1979; 400 strani; angl.; (izobraževanje, raziskava, načrtovanje); Centralna medicinska knjižnica — II 12824;

[Biomedicina slovenica, leto 1981, vol. 5, št. 1]

● Andolšek L.: **SYSTEM AND PROGRAMME OF PROFESSIONAL TRAINING AND ADVANCED TRAINING OF MEDICAL WORKERS FOR WORK IN THE FIELD OF FAMILY PLANNING (YU-75-PO2);** Ginekološka klinika; Ljubljana; Ginekološka klinika; L = 1979; STR = 32; S—T = O; R = O; (načrtovanje družine, izobraževanje, zdravniki, medicinske sestre, babištvo, Slovenija, Jugoslavija);

● Marolt., Košir T.: **Bolnik in zdravnik splošne medicine. Dejavniki, ki vplivajo na odnose med bolnikom in zdravnikom splošne medicine ter možnosti izboljšanja.** Zdrav. vestnik; L = 1980; VOL = 49; ZV = 12; STR = 669—670; S—T = O; R = 2; (strokovni članek);

● Andolšek L.: **Dobro zdravstveno varstvo mater — poroštvo za zdravje otrok.** Slovenija paralele; L = 1980; VOL = 70; STR = O; S—T = 1; R = O; (poljudno znanstveni članek);

● Drinovec J.: **Hipoproteinske diete.** 1. seminar Društva živilskih in prehrabnih strokovnih delavcev Slovenije. Ljubljana 1980; Zbornik referatov; L = 1980; STR = 1—5; S—T = 3; R = 15; (pregledni članek);

● Pokorn D.: **Energetske in hranilne potrebe bolnikov.** 1. seminar Društva živilskih in prehrabnih strokovnih delavcev Slovenije. Ljubljana 1980; Zbornik referatov; L = 1980; STR = 1—3; S—T = O; R = O; (strokovni članek);

● Pirc J.: **Praktična izvedba hipoproteinske diete.** 1. seminar Društva živilskih in prehrabnih strokovnih delavcev Slovenije. Ljubljana 1980; Zbornik referatov; L = 1980; STR = 0—0; S—T = 11; R = O; (strokovni članek);

● Pavčič M.: **Možnost racionalizacije števila diet.** 1. seminar Društva živilskih in prehranskih strokovnih delavcev Slovenije. Ljubljana 1980; Zbornik referatov; L = 1980; STR = 1—9; S—T = 12; R = 6; (pregledni članek);

● Ragaci V.: **Kriteriji za uporabo industrijskih izdelkov v prehrani bolnikov.** (Povzetek). 1. seminar Društva živilskih in prehranskih strokovnih delavcev Slovenije. Ljubljana 1980; Zbornik referatov; L = 1980; STR = 1—3; S—T = O; (pregledni članek);

● (Anonim) **THE HEALTH CONSEQUENCES OF SMOKING FOR WOMEN : A REPORT OF THE SURGEON GENERAL.** Brockville : U. S. Depart. of Health Human Services, 1980; 359 strani; ilustrirano; angl.; (kajenje, ženske, zdravstvena vzgoja); Zavod SRS za zdravstveno varstvo — 929—160;

● Dolan J. A.: **NURSING IN SOCIETY : A HISTORICAL PERSPECTIVE.** 14th Ed.; Philadelphia (ETC) : Saunders, 1978; 410 strani; ilustrirano; angl.; (nega bolnika, zgodovina); Centralna medicinska knjižnica — II. 12680;

● Solomon B. (Ed), Urrows S. (Ed): **ENDOCRINE DISORDERS. FLUID, ELECTROLYTE AND ACID-BASE BALANCE.** Philadelphia (ETC) : Saunders, 1980; 656 strani; ilustrirano; (The Nursing Clinics of North America; 15:3); angl.; (endokrine bolezni, nega bolnika, acidobazno ravnotežje, voda, elektroliti, ravnotežje, Nurs Clin Nort Am — 15-3); Centralna medicinska knjižnica — D5 — II.; [Biomedicina slovenica, leto 1981, vol. 5, št. 2]

● Kremžar, Špec-Marna A.: **Utopitve — naše izkušnje.** 15. kongres hirurgja jugosl.; Ljubljana 1980; Sažetci; L = 1980; STR = 12—12; S—T = O; R = O; (izvleček s kongresa);

● Velepč M.: **AFTER CARE OF BREAST CANCER PATIENTS. ATTI DELLE GIORNATE DI ONCOLOGIA ALPE-ADRIA; IL CANCRO DELLA MAMMELLA;** Trieste 1979; L = 1979; STR = 154—157; S—T = O; R = O; (dojke, novotvorbe, nega bolnika, medicinske sestre); (primarni članek);

● Mižigoj M., Repovš D., Štrukelj P.: **Prva pomoč. Preprečujemo nezgode in naučimo se pomagati.** 20-urni tečaj za odrasle. 5. dopol. izdaja; Skupščina Rdečega križa Slovenije; Ljubljana; Skupščina Rdečega križa Slovenije; L = 1980; STR =

136; S—T = 138; R = 0; (rane in požkodbe, nesreče, prva pomoč, opekline, krvavitve, šok, nezavest, oživiljanje, zastrupitev, radiacija, kemična vojna sredstva, Rdeči križ, izobraževanje);

● Jogan M.: **Nekateri sociološki vidiki odnosa med bolnikom in zdravnikom**; Zdrav. vestnik; L = 1981; VOL = 50; ZV = 3; STR = 175—177; S—T = 0; R = 3; (sociologija, bolnik-zdravnik, odnosi); (družbeno organizacijska razprava);

● Lovrec R.: **Bolniki z revmatičnimi in ortopedskimi boleznimi gibal — zdravljenje na domu**. Zdrav. vestnik; L = 1981; VOL = 50; ZV = 4; STR = 233—234; S—T = 0; R = 8; (pregledni članek);

● Pirc B.: **Uvod v socialno medicino**. Ljubljana : Medicinska fakulteta, 1980; 499 strani; ilustrirano; (socialna medicina); Onkološki inštitut — knjižnica — 35-18-80,

● Lukič F.: **Rak ni smrt**. Trst : Založništvo tržaškega tiska, 1980; 206 strani; ilustrirano; slov. (onkologija); Onkološki inštitut — knjižnica — 1-00-80;

● Gradišek A., Požarnik H.: **Zdravstvena vzgoja I. Priročnik za učitelje**. Ljubljana : Univerzum, 1981; 119 strani; ilustrirano; slov.; (zdravstvena vzgoja); Inštitut za biologijo Univerze — 37-613-614 GRA;

● Gradišek A., Požarnik H.: **Zdravstvena vzgoja I**. Ljubljana : Univerzum, 1980; 91 strani; ilustrirano; slov.; (zdravstvena vzgoja); 37-613-614 GRA;

● Juchli L.: **ALLGEMEINE UND SPEZIELLE KRANKENPFLEGE : EIN LEHR UND LERNBUCH**. 3. Aufl.; Stuttgart : Thieme, 1979; 899 strani; ilustrirano; nem.; (nega bolnika); Onkološki inštitut — knjižnica — 32-83-79;

● Ledingham I. M. (Ed): **RECENT ADVANCES IN INTENSIVE THERAPY**. 1. Reprint. Edinburg (ETC) : Chur-

chill : Livingstone, 1979; 266 strani; ilustrirano; angl.; (intenzivna nega, enote); Centralna medicinska knjižnica — II. — 12797;

● Johnson J. H. (Ed), Ryan S. (Ed), Wassenberg C. (Ed): **REHABILITATION NURSING. COMMUNITY HEALTH AND HOME CARE NURSING**. Philadelphia (ETC) : Saunders, 1980; 216 strani; ilustrirano; (The Nursing Clinics of North America; vol. 15-2); angl.; (nega bolnika, nega na domu, zdravstveno varstvo, rehabilitacija, Nurs Clin North Am — 15-2);

● Adamič Š.: **Temelji biostatistike**. Ljubljana : Inštitut za biomedicinsko informatiko, 1980; 161 strani; slov.; (biometrija, statistika-zdravstvena); Centralna medicinska knjižnica — 33297;

● Baldwin L., Pierce R.: **MOBILE INTENSIVE CARE : A PROBLEM — ORIENTED APPROACH**. St. Louis : Mosby, 1978; 342 strani; ilustrirano; angl.; (urgentna medicina, intenzivna nega, enote); Centralna medicinska knjižnica — II 12862;

● Gaskell D. V., Weber B. A.: **THE BROMPTON HOSPITAL GUIDE TO CHEST PHYSIOTHERAPY**. A. Ed.; Oxford (ETC) : Blackwell, 1980; 120 strani; ilustrirano; angl.; (fizikalna terapija, pljučne bolezni, kirurška nega, intenzivna nega, enote); Inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik — knjižnica — II. 407 B;

● Wakefield J. (Ed): **PUBLIC EDUCATION ABOUT CANCER : RECENT RESEARCH AND PROGRAMMES**. Geneva : UICC, 1978; 96 strani; (UICC Technical Report Series; vol. 31); angl.; (zdravstvena vzgoja, kajenje, novotvorbe, preventivna medicina, UICC Tech Rep Ser — 45); Inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik — knjižnica — 2214 — 31;

● Hobbs P. (Ed): **PUBLIC EDUCATION ABOUT CANCER : RECENT RESEARCH AND CURRENT PROGRAMMES**. Geneva : UICC, 1979; 112 strani; (UICC Technical Report Series; vol. 45); angl.; (zdravstvena vzgoja, kajenje, novotvorbe, preventivna medicina, UICC Tech Rep Ser — 45); Inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik — knjižnica — 2214 — 45;

● Gray N. (Ed): **LUNG CANCER PREVENTION : GUIDELINES FOR SMOKING CONTROL**. Geneva : UICC, 1977; 107 strani; (UICC Technical Report Series; vol 28); angl.; (preventivna medicina, karcinom, pljučne novotvorbe, kaje-

nje, zdravstvena vzgoja, UICC Tech Rep Ser — 28); Inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik — knjižnica — 2214 — 28;

● Wakefield J. (Ed): **PUBLIC EDUCATION ABOUT CANCER : RECENT RESEARCH AND CURRENT PROGRAMMES**. Geneva : UICC, 1977; 103 strani; (UICC Technical Report Series; vol. 26); angl.; (zdravstvena vzgoja, kajenje, novotvorbe, preventivna medicina, UICC Tech Rep Ser — 26); Inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik — knjižnica — 2214 — 26;

[Biomedicina slovenica, leto 1981, vol. 5, št. 3]

OBVESTILO

Vse zdravstvene delavce, šole in zdravstvene organizacije obveščamo, da imamo stalno na zalogi naslednje publikacije:

— dr. Miran Mally: **Organizacija zdravstvenega varstva**. Popr. izdaja; Ljubljana 1980; 233 strani; cena 220,00 dinarjev;

— Prof. dr. Janez Milčinski: **Dolžnosti zdravstvenih delavcev in zdravstvenih zavodov glede na prvo pomoč in oživljanje**. Popr. ponatis; Ljubljana 1981, 12 strani; cena 20,00 dinarjev;

— **Kodeks etike zdravstvenih delavcev SFR Jugoslavije**, Ljubljana 1980; cena 20,00 dinarjev.

Vse publikacije dobite pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije, 61000 Ljubljana, Vidovdanska 9, vsak dan, razen sobote, od 8 do 12 ure.

Uredništvo ZO

STALIŠČE MLADIH JE ZELO ENOSTAVNO; LJUBIJO VSE TISTO, ČESAR NE LJUBIJO STAREJŠI

Jean Cocteau